

ประเภทภูมิปัญญาด้าน จารัต ประเพณี มติ ข้อห้าม ภาษาในหมู่บ้าน

ชื่อภูมิปัญญา พิธีส่งไฟหมู่บ้านเรือน (บ้านไหล่น่าน ตำบลไหล่น่าน)

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

ก่อนอื่น ที่เราจะเริ่มลงมือกระทำมั่งคะละกรรมทุกอย่างเป็นต้นว่า ปลุกบ้าน สร้างเมือง ทำมงคลขึ้นบ้านใหม่ แต่งงาน ย้ายที่อยู่ บวชพระ เปกตุ้ ซ้อสัตว์มาเลี้ยง หวานกล้า ปลุกนา เปิดร้านเปิดงานใหม่ เหล่านี้เราก็หวังเพื่อความ เป็นสิริมงคล หวังความเจริญงอกงาม เราจึงควรมีข้อสันวันดี หรือฤกษ์งามยามดีเสียก่อน จึงค่อยลงมือกระทำ แต่การหาข้อสันวันนั้น เราจะมัวค้นหาให้มันตรงกันหลาย ๆ คำรานั้น ก็เป็นการยากมาก เราควรถือเอาที่ดี ๆ ที่สำคัญ ๆ เท่านั้นก็พอ เมื่อเราเชื่อหลายคำราแล้วตลอดชีวิตนี้ เราก็จะหาวันดีฤกษ์ดีไม่ได้ ดังคำโบราณว่า “ศิษย์ต่างครู อาจารย์ต่างวัด หนังสือก้อมต่างคนต่างมี” เราควรถือเอาที่สำคัญ ๆ ถือเอาวันเศษฟ้าดีแสงที่ดี ๆ และหาได้ยามประจำวันดี ๆ เสียเท่านั้น ก็เป็นอันใช้ได้ดีแล้ว ดังจะนำมาวางไว้เป็นหลักต่อไปนี้

ความเป็นมา

สิทธิ การิยะครูบาอาจารย์ กล่าวไว้ว่าไฟหมู่บ้านใหม่เรือน ใหม่เข้าของเสื้อผ้า หากเป็นเคราะห์เป็นภัย เป็นอุบาทว์อย่างหนึ่ง สมควรทำพิธีส่งผีไฟเสีย เพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์หมดภัยรับโชค เพื่ออยู่สุขสวัสดิ์

พิธีส่งไฟหมู่บ้านเรือนนั้น เป็นพิธีกรรมที่บ้านไหล่น่าน ได้กระทำกันสืบต่อกันมา เพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์หมดภัยรับโชค ให้บังเกิดผลดีตามความเชื่อมาแต่สมัยโบราณ

กระบวนการ

ให้กระทำการนี้ ให้ทำสะตวง 4 อัน ใส่อาหารคาวหวาน แกงส้มแครงหวาน พรวัวตาล กล้วยอ้อย เข้าดอกดอกไม้ เทียน จ้อแดง ข้าวแดง อย่างละ 4 ทุกๆ สะตวง ชันอาจารย์มี ผ้าขาว ผ้าแดง เสื้อ(สาต) ใหม่ หม้อใหม่ น้ำต้นใหม่ มะพร้าว 4 ลูก เบี้ยพันสาม หมากพันสาม ชันตั้งอาจารย์ใส่ตามฐานะแล้วให้ใบคาเขียว หญ้า ขัดมอน ใบเกียงพา ทั้ง 3 อย่างนี้รองพื้นสะตวง เอาสะตวงขึ้นวางไว้บนใบไม้ทั้งสามอันเป็นอาสนะนั้น ไฟใหม่ที่ไหน ก็ทำพิธีปูจาทันนั้นให้หันหน้าไปทางทิศตะวันตก

อาจารย์สวดพระคาถาว่า

“ โอม เตวก้า นิก้า ว่าเต ก้าก้า นะวะ สัจจะ ปัพพา ก้าก้าเล ภาพะเล ก้าก้านิ
สวาหาย ” 3 จบ แล้วว่า ค่อม สิทธิ กัญจะ กัตตะ เต นางัง มุณี วาเตละ ยะตากัมมัง ยะธา
อะตา อะตัณ จะ สัพพะ รัมมัง ตะตา กะโส วะสิโน นะโม เม มหาการุณาณิกโก สัตตะ
หิตตะเส อตติก้าละ ปัจจะลานัง สะกะยันตัง นะมิระสา กุมโม กั้นโต้ จะจะนะ นัญเจ นะมาตา ปิตตา
จะนิกกันตา จาติเวตัง ปะติ กัมมัง ว่า 3 จบ แล้วให้ว่า อ้ายไฟอยู่หัวเมือง ห้อมารับเอาอ้ายคำเหลืออยู่หล้า

น้ำ ก็หื้อมารับเอา อ้ายหน้าฝากอยู่วันตักก็หื้อมารับเอา อ้ายลค้ำอยู่วันออกก็หื้อมารับเอาสู่เจ้าตั้งหลายมวลฝูง
นี้ จุ่งปากันมาบริโภค ยังเครื่องขียาปูจาเหล่านี้แต่เต๊อะ แล้วให้เอาไปส่งหนทางทิศตะวันออกทั้ง 4 สะตวงนั้น
เต๊อะ ขณะที่เต๊ยวไปส่งนั้นให้ท่องบ่น ยันตน ฯลฯ และสัพพีสักตวา หลบเสี่ยเนื้อ ดีแต่แล ฯ

แหล่งข้อมูล

นายปลั่ง นवलแปง อายุ 55 ปี

บ้านเลขที่ 9 หมู่ 8 บ้านไหล่น่าน ตำบลไหล่น่าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

 054-781105